

**Referat wygłoszony w dniu 24 listopada 2025 r. na posiedzeniu
Komisji Orientalistycznej Oddziału PAN w Krakowie**

dr hab. Agnieszka Heszen

Uniwersytet Jagielloński

Wydział Filologiczny

Instytut Filologii Klasycznej

e-mail: agnieszka.heszen@uj.edu.pl

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4163-7636>

**Syryjskie korzenie twórczości bizantyńskiego hymnografa
Romana Melodosa**

Przedmiotem referatu będzie analiza wybranych fragmentów kontakionów Romanosa Melodosa (*Na Boże Narodzenie*, OXF 1; *Na ukrzyżowanie*, OXF 21, *Na Zmartwychwstanie*, OXF 29) pod kątem ich podobieństwa i ewentualnych zależności od syryjskiego poety Efrema. Romanos urodził się w Emesie, wykształcenie zdobył w Berytos, tak więc naturalne wydaje się, że jego poezja opiera się na wzorcach syryjskich. Chociaż oryginalność kontakionów na gruncie literatury greckiej jest niekwestionowana, ich budowa ma związek z poetyką wschodnią, na przykład stosowanie akrostychów czy refrenu. Sposób opracowania tematów biblijnych, jak uduchawianie zdarzeń pojawia się w utworach Efrema, a metoda interpretacyjna źródłowo sięga poematu-homilii Melitona z Sardes. Podczas wystąpienia pokazane zostaną wybrane partie kontakionów Romanosa oraz pieśni Efrema Syryjczyka o zbliżonej tematyce, aby łatwiej można było zauważyć zbieżności między utworami, a także zastanowić się nad wkładem Romanosa w rozwój hymnografii bizantyńskiej.

Literatura

Barkhuizen, J. H. (1988), *Association of Ideas as a Principle of Composition in Romanos*, „Hellenika” 39, s. 18-24.

Bartosik, G.M. (1998), *Maryja w liturgii bizantyńskiej*, „Łódzkie Studia Teologiczne” 7 s. 169-182.

Boeft den, J., Hilhorst A. (red.) (1993), *Early Christian Poetry. A Collection of Essays*, Leiden-New

York-Köln, Brill

Gador-Whyte, S. (2017), *Theology and Poetry in Early Byzantium: The Kontakia of Romanos the Melodist*, Cambridge, Cambridge University Press.

Grosdidier de Matons, J. (1980), *Liturgie et Hymnographie: Kontakion et Canon*, „Dumbarton Oaks Papers” 34/35 s. 31–43.

Grosdidier de Matons, J. (1977), *Romanos le Mélode et les origines de la poésie religieuse in Byzance*, Paris, Beauchesne.

Maas, P., Trypanis, C. A., (eds.) (1963), *Sancti Romani Melodi Cantica*, Oxford, The Clarendon Press.

Starowieyski, M. (opr.) (1995), *Muza chrześcijańska*, t. III: *Poezja grecka od II do XV wieku*, Kraków, Znak.

Starowieyski, M. (opr.) (1985), *Muza chrześcijańska*, t. I: *Poezja armeńska, syryjska i etiopska*, Kraków, Znak